

КЗ «ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ-ІНТЕРНАТ
КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

**Творчий атестаційний звіт
вчителя історії
ЯКИМЧУКА ОЛЕКСАНДРА НАУМОВИЧА**

Освіта: вища, Кіровоградський державний педагогічний інститут, 1984 р.

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст вищої категорії, «вчитель-методист»

Рік останньої атестації: 2019 р.

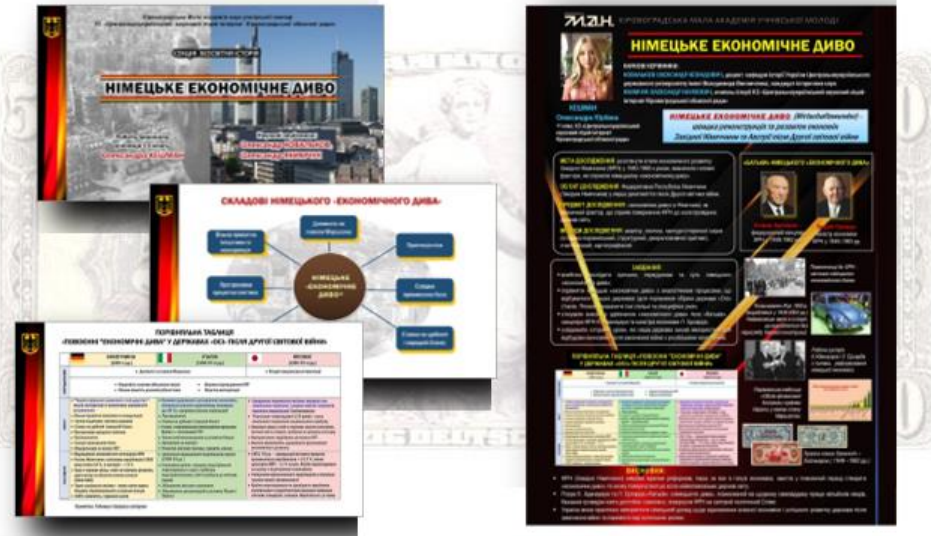
Науково-педагогічна проблема: Створення ефективної системи підготовки учнів 10-11 класів до ЗНО/НМТ з історії України

ВИСНОВКИ

про ефективність навчальної діяльності учителя історії О. Якимчука за результатами участі учнів у предметних олімпіадах, конкурсах, ЗНО/НМТ (2019-2024 рр.)

Назва заходу	Рік	Етап	Клас	Прізвище, ім'я учня (учениці)	Здобутки
Всеукраїнська предметна олімпіада з історії	2019	III (обласний)	11	Сергієнко Катерина	I місце
	2023	III (обласний)	10	Плющ Аліна	III місце
	2024	III (обласний)	11	Плющ Аліна	I місце
Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України	2019	II (обласний)	10	Печонкіна Дар'я	II місце
				Тороп Анна	II місце
				Силенко Ірина	III місце
				Білошапка Дарина	III місце
	2020	III (Всеукр.)	11	Потехін Антон	I, I місце (у 2-х секціях)
				Сергієнко Катерина	I, I місце (у 2-х секціях)
		III (Всеукр.)	11	Ворон Анастасія	III місце
		II (обласний)	11	Ворон Анастасія	I місце
	2021	II (обласний)	10	Савченко Сергій Брагіна Ірина Цибульська Анастасія	I місце III місце III місце
	2022	II (обласний)	11	Ротань Костянтин	II місце
	2023	II (обласний)	11	Невмержицька Софія	II місце
2024	II (обласний)	11	Кешман Олександра Воловик Каріна Миненко Назар	II місце III місце III місце	
Результати НМТ з історії України	2022	200 балів з НМТ з історії України: Савченко Сергій, Стрюков Артем			

Наукові роботи учнів-призерів II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України 2024 р.

КЕШІМАН Олександра – II місце, секція «Всесвітня історія»

МИНЕНКО Назар – III місце, секція «Всесвітня історія»

ВОЛОВИК Каріна – III місце, секція «Всесвітня історія»

В основу викладання історії та роботи над науково-педагогічною проблемою покладено **компетентісно орієнтований підхід до навчання** з впровадженням інноваційних педагогічних технологій – спрямованість навчально-виховного процесу на взаємодію і плідний розвиток особистості учителя та його учнів на основі рівності у спілкуванні та партнерства у навчанні.

Під час викладання історії використовуються такі **вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у громадянській та історичній освітній галузі:**

- **громадянська компетентність** – здатність учня активно, відповідально та ефективно реалізовувати права та обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства;
- **діяльнісний підхід** – спрямованість навчально-виховного процесу на розвиток умінь і навичок особистості, застосування на практиці здобутих знань з різних навчальних предметів;
- **загальнокультурна компетентність** – здатність учня аналізувати та оцінювати досягнення національної та світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контексті сучасного суспільства, застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдські цінності;
- **здоров'язбережувальна компетентність** – здатність учня застосовувати в умовах конкретної ситуації сукупність здоров'язбережувальних компетенцій, дбайливо ставитися до власного здоров'я та здоров'я інших людей;
- **інформаційно-комунікаційна компетентність** – здатність учня використовувати інформаційно-комунікаційні технології та відповідні засоби для виконання особистісних і суспільно значущих завдань;
- **комунікативна компетентність** – здатність особистості застосовувати у конкретному виді спілкування знання мови, способи взаємодії з людьми, що оточують її та перебувають на відстані, навички роботи у групі, володіння різними соціальними ролями;
- **міжпредметна естетична компетентність** – здатність виявляти естетичне ставлення до світу в різних сферах діяльності людини, оцінювати предмети і явища, їх взаємодію, що формується під час опанування різних видів мистецтва

Для вчителя історії важливі такі предметні компетентності: **хронологічна, просторова, інформаційна, мовленнєва, аксіологічна та логічна.**

ОПИС ДОСВІДУ РОБОТИ

Вища освіта – мета майже всіх сучасних школярів і батьків. Шлях до цієї мети пролягає через конкурсний відбір, який відбувається за підсумками незалежного тестування, а на деякі напрями за творчим завданням. Шанс вступити до рейтингового вищого навчального закладу значно зростає з отриманням високих результатів зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), в останні роки результатів національного мультипредметного тесту (НМТ) з профільних предметів.

Як підвищити продуктивність навчання та результативність учасників ЗНО/НМТ – проблемне питання для кожного учителя-предметника, а для вчителя історії є особливо важливим та актуальним. ЗНО/НМТ не повинні бути перешкодою при вступі до закладу вищої освіти, навпаки – таке тестування є додатковим шансом перевірки реальних знань, набутих під час навчання в Науковому ліцеї-інтернаті та сприяє відбору найкращих для подальшого здобуття знань у системі вищої освіти. Таке розуміння налаштовує на «хвилю» продуктивної підготовки ліцеїстів до тестування у форматі ЗНО/НМТ.

Підготовка ліцеїстів до ЗНО/НМТ з історії розпочинається ще у 10-му класі і продовжується протягом двох років. Такий підхід зумовлений тим, що школярі, які вступають до 10-х класів закладу, раніше навчались у різних закладах загальної середньої освіти області, тому мають неоднаковий рівень знань.

Враховуючи, що у 10-11 класах необхідно ретельно вивчати новий матеріал, у 10-му класі протягом року практикуюю зі своїми учнями повторення, нерідко й вивчення матеріалу попередніх класів. Для такого повторення використовується позаурочний час.

Як учитель історії маю педагогічний стаж викладання предмету вже 40 років, за цей час напрацював власну систему підготовки учнів до різних форм і типів тестування. Свій досвід неодноразово представляв на семінарах і курсах підвищення кваліфікації у КОШПО імені Василя Сухомлинського, такі зустрічі з колегами-істориками відбувалися і в стінах Наукового ліцею інтернату.

У січні-лютому 2024 року лекції на тему підготовки учнів до національного мультипредметного тесту проводив двічі для вчителів історії Кіровоградської області – учасників тематичних семінарів КШПО. На курсах мною було представлено авторську систему підготовки ліцеїстів 10-11 класів до ЗНО/НМТ, вона отримала схвальні відгуки від колег-вчителів історії, методистів інституту, викладачів Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Фрагмент презентації Олександра ЯКИМЧУКА з досвіду підготовки учнів до ЗНО/НМТ для вчителів історії-слухачів курсів підвищення кваліфікації КОШПО імені Василя Сухомлинського (15.01.2024)

1

КЗ «ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ-ІНТЕРНАТ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

АНАЛІЗ УСПІШНОСТІ ВИПУСКНИКІВ 11-Х КЛАСІВ згідно «Рейтингу шкіл за результатами ЗНО з історії України»

	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Місце закладу у ТОП-200	32 (116 вип.)	23 (122 вип.)	51 (122 вип.)
Всього проходили ЗНО з історії України	62	69	59
Склад (%)	100	100	100
Бал ЗНО за 200 бальною системою	172.6	170.6	167.8
Місце у рейтингу «ТОП-200 з історії України»	12	18	25

2

КЗ «ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ-ІНТЕРНАТ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

ВІПУСКНИКИ ЛІЦЕЮ, ЯКІ СКЛАЛИ МУЛЬТИПРЕДМЕТНИЙ ТЕСТ НА 200 БАЛІВ

УКРАЇНСЬКА МОВА	МАТЕМАТИКА	ІСТОРІЯ
<ul style="list-style-type: none"> Осадчук Анастасія Шестаковська Яна Вільшевецька Наталія Точенок Яна Філімонова Анастасія Яцків Яніна 	<ul style="list-style-type: none"> Осадчук Анастасія Шестаковська Яна Антонов Євгеній Берест Катерина Груша Єлизавета Давиденко Катерина Захарченко Валерія Зіноватна Поїна Карчевський Володимир Датанська Софія Сербін Артем Сова Ірина Толмуша Катерина Цибульська Анастасія Шепель Наталія 	<ul style="list-style-type: none"> Бугаз Анна Савченко Сергій Сацька Вілада Стрюков Артем

25
200-ок!

3

ТЕСТ – це система формалізованих завдань, підібраних за певними правилами і призначених для виявлення освітнього рівня учня.

ТЕСТОВЕ ЗАВДАННЯ це окреме питання, а для деяких типів завдань – набір потенційних відповідей на завдання.

Створюючи тестові завдання потрібно звернути увагу на таке:

1. Тест повинен бути **короткотерміновим** (не вимагати великих затрат часу);
2. обов'язково до тесту є **інструкція**, у якій описується система оцінювання, шкалювання (**як нараховуються тестові бали**);
3. тестові завдання усіх варіантів у межах однієї теми мають бути **одного типу – закритого або відкритого**;
4. **Дистрактористових завдань** мають формулюватися чітко, лаконічно та мати приблизно однакову довжину рядка.

Дистрактори – невірні, але найбільш правдоподібні варіанти відповідей завдань з вибором однієї або кількох правильних відповідей

4

Складові загальної підготовки до ЗНО з історії України

1. Вхідне тестування учнів 10-х класів на початку навчального року (перший тиждень)
2. Складання календарно-тематичного плану підготовки до ЗНО (10-й клас на два роки, 11-й клас на рік) **зразок**
3. Ознайомлення учнів з алгоритмом підготовки до тестування з окремою темою
4. Створення (аналіз) вчителем презентації з відповідної теми **зразок**
5. Підготовка тесту з теми (різновірневі для кожного року навчання)
6. Написання тесту учнями (актова зала, субота) **фото**
7. Перевірка тестів разом з учнями (можливе кодування окремих /важливих/ тестових робіт)
8. Оцінювання результатів тестування за формулою: $(x \text{ прав. }) \times 12 = \dots$; (макс бал) = \dots оцінка
9. Робота учнів над помилками
10. Перегляд учительської презентації з теми **зразок**
11. Контроль-презентація з теми (завзвичай у 11 класі, під час фінальної підготовки) **зразок**
12. Захист учнями 11-го класу презентацій з окремих тем протягом року

5

ПРИНЦИПИ НА ЯКИХ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

ПРИНЦИП	СУТНІСТЬ
✓ ВМОТИВОВАНІСТЬ	Усвідомлення учнями важливості якісної підготовки до ЗНО/НМТ для свого майбутнього
✓ СИСТЕМНІСТЬ	Створення перспективного плану підготовки до ЗНО/НМТ на навчальний рік з прив'язкою тем програми до тижнів, канікул тощо (включення – літні канікули)
✓ НЕВІДВЕРТНОСТІТЬ	Прийняття учнями тези, що їхні зусилля, спрямовані на засвоєння кожної теми будуть завжди оцінені , за будь-якого формату навчання (очне, дистанційне)
✓ ПРОЗОРИСТІТЬ	Результати оцінювання викладаються одразу після перевірки в групу
✓ НАОЧНІСТЬ	Всі результати тестів переносяться до класного журналу на сторінку історії України, всі такі оцінки враховуються при виведенні тематичної оцінки
✓ ОБ'ЄКТИВНІСТЬ	Справедливе оцінювання учителем та самооцінювання (є більш важливим і корисним)
✓ ЗРОЗУМІАМІСТЬ	Чіткі критерії для оцінювання завдань, розуміння схеми підрахунку балів для виведення оцінки за універсальною формулою: $(x \text{ прав. }) \times 12 = \dots$; (макс) = \dots (оцінка) Якщо тест зроблено у гугл-формі, оцінка рахується автоматично
✓ ЦИКЛІЧНІСТЬ	Вивчення (повторення, закріплення) тем ЗНО здійснюють послідовно : 10 клас (хронологічно теми 5-26), 11 клас (теми 5-32), тематична KP за кт планом пишеться тек у формі ЗНО/НМТ
✓ ВАРІАТИВНІСТЬ	Спосіб для вивчення кожної теми ЗНО учень обирає сам (робота з підручником, презентація, опорний конспект, відео/аудіолекція, їх поєднання) Головне – кінцевий результат

6

ЗАХИСТ УЧНЯМИ ВЛАСНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ З ОКРЕМИХ ТЕМ ЗНО

Умови:

- Протягом навчання у 10-му класі ліцеїсти проходять **перше (базове) коло** підготовки.
- Перед літніми канікулами **за жеребом** учень обирає одну тему ЗНО, над якою працює влітку.
- Всього у **10-му класі є 26 тем**, тому великі за обсягом (т-9 «Руїна», т-22 «Україна в боротьбі за збереження державної незалежності» тощо) треба ділити між учнями.
- На **11-й клас** учень готує обрану тему, як **авторську презентацію**, (не копіює готову з інтернету, а створює власну (користь від такого підходу очевидна).
- Міст презентації теми відповідно до програми ЗНО 2018 р. (**дати, терміни, особи, пам'ятки ...**)
- Захист здійснюється **публічно**, пояснення без допомоги надрукованого тексту.
- Стандартний **регламент** до 20 хвилин.
- Після виступу інші учні за потребою можуть надати **міні-рецензію**, ставити автору запитання.
- За захист виставляється оцінка до класного журналу (**вага 2 БА**), на максимальні «12» балів оцінюється захист і презентація що відповідають всім критеріям.

7

ЕКСПРЕС-ПОВТОРЕННЯ ДО НМТ-2023 ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НА ТРАВЕНЬ

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	НА
КОНТРОЛЬ – ПРЕЗЕНТАЦІЇ						
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

МОІ ПРИНЦИПИ

• 10-й класовий тест
• Невірні варіанти позначити помилково
• З 14:30 по 15:15 17 у всіх інших парах/класах

8

ПЛАН ПІДГОТОВКИ УЧНІВ 11-В КЛ. («ЖАКИ») ДО НМТ-2024 З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ (1 семестр)

ДАТА	ТИЖДЕНЬ	№ ТЕМИ	ТЕМА
4-9 вересня	2	Тема 1-2	Вступ. Стародавня історія України. Русь-Україна (Київська держава)
11-16 вересня	3	Тема 3	Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала
18-23 вересня	4	Тема 4	Політичний устрій, соціал., культурний розвиток Київської Русі та Г.В. держави IX-XIV ст.
25-30 вересня	5	Тема 5	Українські землі у складі ВКЛ та інших держав (друга половина XIV - перша половина XVI ст.) Українські землі під владою Речі Посполитої.
2-7 жовтня	6	Тема 6	Українські землі в XVI ст.
9-14 жовтня	7	Тема 7	Українські землі в першій половині XVII ст.
16-21 жовтня	8	Тема 8	Національно-визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст.
23-28 жовтня	9	Тема 9	Українські землі в другій половині XVII ст. Поділ Гетьманщини та боротьба за незалежність
30-4 листопада	10		Підсумкове тестування з тем 5-9 у форматі «6 в 1»
6-11 листопада	11	Тема 10	Українські землі наприкінці XVII - в I пол. XVIII ст. Культура України II пол. XVII - I пол. XVIII ст.
13-18 листопада	12	Тема 11	Українські землі в другій пол. XVIII ст. Ліквідація Російською імперією української державності
20-25 листопада	13	Тема 12	Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII - у першій половині XIX ст.
27-2 грудня	14	Тема 13/14	Західноукраїнські землі наприкінці XVIII - у першій половині XIX ст. Культура України кінця XVIII - першої половини XIX ст.
4-8 грудня	15	Тема 15	Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.
11-16 грудня	16	Тема 16	Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії в другій половині XIX ст.
18-23 грудня	17	Тема 17	Культура України в другій половині XIX - початку XX ст.

9

ПЛАН ПІДГОТОВКИ УЧНІВ-ВЖЛ. (ЖАКИ) ДО НМТ-2024 З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ (2 семестр)

ДАТА	ТИЖДЕНЬ	№ ТЕМИ	ТЕМА
15-20 січня	18	Тема 18-19	Наддніпрянська Україна на початку XX ст. Західноукраїнська земля на початку XX ст.
22-27 січня	19		Підсумкове тестування з тем 18-19 у форматі «6 в 1»
29-3 лютого	20	Тема 20	Україна в Першій світовій війні (1914-1918)
5-10 лютого	21	Тема 21	Українська революція (1917-1918)
12-17 лютого	22	Тема 22	Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918-1920)
19-24 лютого	23	Тема 23	Україна за часів НЕГУ (1921-1928)
26-2 березня	24	Тема 24	Утвердження тоталітарного режиму у 1928/39 рр.
4-9 березня	25	Тема 25-26	Західна Україна у 1921/1939 рр. Україна в роки Другої світової війни 1939/1945 рр.
11-16 березня	26		Підсумкове тестування з тем 20-26 у форматі «6 в 1»
18-23 березня	27	Тема 27	Україна в першій повноцінній війні (1941/42-50-х років)
25-30 березня	28	Тема 28	Україна в умовах депортації (1953/94 рр.)
1-6 квітня	29	Тема 29	Україна в період застосування кризи радянської системи (1989/95 рр.)
8-13 квітня	30	Тема 30	Розпад СРСР та відновлення незалежності України (1991 рр.)
15-20 квітня	31	Тема 31	Україна в умовах незалежності
22-27 квітня	32	Тема 32	Україна в умовах незалежності
29-4 травня	33		
6-11 травня	34		ПОВТОРЕННЯ
13-18 травня	35		

Примітка. Під час канікулів готовиться здійснюється в онлайні-форматі

10

ЯК УЧИТИ КАРТИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО ЗНО

**Уміння працювати з картами – базове вміння для розуміння історичних процесів.
Пропонуємо кілька порад, які полегшать запам'ятовування історичних карт.**

- Для роботи з історичними картами треба визначити необхідні орієнтири. Найкращі орієнтири – це сторони світу: Північ, Південь, Захід, Схід.
- Далі орієнтирами виступають ті чи інші природно-географічні особливості. В історії України, найперше, це річка Дніпро, яка поділяє Україну на Лівобережжя та Правобережжя. Далі йтимуть: схід Лівобережжя – Україна на сході, Правобережжя – на Заході.
- Завдяки шарокрім річки Дніпро в Україні існують інші важливі орієнтири: Узбережжя Чорного та Азовського морів; Карпатські гори; річки Дністер, Десна, Дунай; Південний Буг тощо.
- Також треба запам'ятати місця розташування основних історичних регіонів України: Таврія; як: Галичина, Закарпаття, Поділля, Волинь, Запорозжжя, Буковина, Бессарабія, Наддніпрянщина, Сіверщина, Слобожанщина тощо.
- Тими часом, вивчаючи ці орієнтири, ти зможеш визначити місце будь-якої історичної події на карті.
- Не завжди буде провалювати спеціальні позначки, наприклад стрілки або символи.
- Читачки заповнені для карт, визначте історичний період, до якого відноситься подія. Там же часом, вивчаючи ці орієнтири, ти зможеш визначити місце будь-якої історичної події на карті.

**У результаті, плюс кілька балів на тестах ЗНО з історії України.
Навчись орієнтуватися в історичному часі!**

11

ПОРТРЕТИ ІСТОРИЧНИХ ОСІБ (блок З ч-1)

БЛАНК ДЛЯ ВІДПОВІДЕЙ

І	К	С	А
К	К	С	А
С	К	С	А
А	К	С	А
К	К	С	А
С	К	С	А
А	К	С	А
К	К	С	А

В. Винниченко 4. С. Єфремов

12

БЕЗ ДОДАТКОВИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ, ЯК ПАМ'ЯТАЄ! ВІДПОВІДЬ НА 20 ХВИЛИН (супер-коротко)

ЗРАЗОК

11 кл. ДПА з історії України

1915/1916 1959-1965	Г.УР. З.УР. С.УР. "алюмінієві дії ворогів народу", радянськості
Варшавська угода 1920	

Головні події, які могли бути 1).	Пояснення одним коротким реченням (всього 5)
Особи, зміст	Особа (ім'я було)

11 кл. ДПА з історії України

22 січня 1919 р. 1 грудня 1991 р.	
ЦШПР – УШПР МТС – РТС	Лютіж Букрин

Головні події, які могли бути 1).	Пояснення одним коротким реченням (всього 5)
Особи, зміст	Особа (ім'я було)

13

«6 в 1» - варіант усної перевірки знань учнів (без документів)

14

"6 в 1" - це підсумкове тестування, яке складається з 6 типів тестів, таких, як:

- перевірка базових дат;
- розуміння значення термінів (понять);
- знання історичних осіб;
- вміння аналізувати карти (схеми);
- аналіз історичних документів (джерел);
- розпізнавання пам'яток культури

Так здійснюється перевірка рівня сформованості в учнів всіх елементів історичної компетентності

Тестування для повторення вивченого матеріалу з групи тем здійснюється протягом року 4 рази: теми (5-9), (10-19), (20-26), (27-32).
Отже, учні пишуть в одному блоці 6 типів тестів.

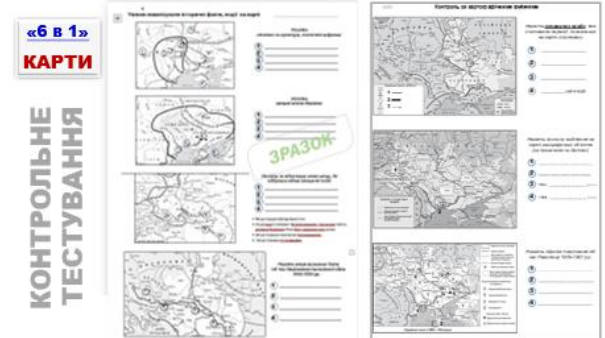
«Секретні матеріали», за них кожен «жак» віддасть останню голку

15

«6 в 1» КАРТИ

КОНТРОЛЬНЕ ТЕСТУВАННЯ

ЗРАЗОК

16

Під час підготовки учнів до НМТ використовують тести минулих років, тренувальні інтернет-платформи та створюють власні тести. **Складаючи тестові завдання власноруч, вчитель історії повинен врахувати, що тест має бути:**

- відносно короткотерміновим, тобто не вимагати великих затрат часу;
- однозначним, тобто не допускати вільного тлумачення тестового завдання;
- правильним, тобто виключати можливість формулювання багатозначних відповідей.

За допомогою тестів ефективно забезпечується попередній, поточний, тематичний і підсумковий контроль знань, умінь та навичок учнів. Сьогодні найбільш поширеними технологіями комп'ютерного тестування є такі, які передбачають використання контролюючих програм і забезпечують швидкість перевірки.

З урахуванням виділеної структури поняття згідно нових програм, з використанням збірників для підготовки до Всеукраїнських олімпіад, інтернет-ресурсів створюють відповідні завдання для поточного, тематичного та діагностичного контролю.

Підготовка ліцеїстів до ЗНО/НМТ з історії здійснюється за такими основними етапами:

- викладання теми у формі лекції з демонстрацією презентації;
- написання один раз на тиждень тесту з теми;
- перевірка результатів тестування, аналіз разом з учнями завдань та помилок;
- оцінювання навчальних вмінь та навичок за результатами написаних тестів;
- написання один раз на 6-8 тижнів узагальнюючого тесту з попередньо вивчених тем з наступним аналізом результатів;
- усний залік для учнів з окремих блоків програми ЗНО (знання історичних дат, термінів, історичних персоналій, пам'яток, аналіз документальних джерел, картографічних вмінь тощо);
- написання у II семестрі 11-го класу тестових завдань у форматі підсумкового ЗНО/НМТ за програмою 7-11 класів (8-10 тестувань).

Особливості підготовки до ЗНО/НМТ учителів та учнів

Роль учителя в підготовці учнів

- Для успішної підготовки учнів до ЗНО/НМТ вчитель підбирає комплект навчальних засобів: навчальні програми з предмета, «Інформаційні матеріали» підготовлені Українським центром оцінювання якості освіти, шкільні підручники, довідники, збірники тестових завдань та інші посібники. Користуватись варто тільки підручниками, посібниками та збірниками, що рекомендовані МОН України та УЦОЯО.

- Готує учнів до ЗНО/НМТ вчитель на різних етапах навчання:
 - під час вивчення нового матеріалу;
 - під час перевірки знань (тестові завдання різної форми для поетапного контролю, тематичні та підсумкові тестові завдання);
 - для закріплення нового матеріалу (індивідуальні й групові тестові вправи);
 - як домашнє завдання (тестові завдання для самоконтролю).

Найскладнішим, як показав попередній досвід, є виконання завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю. Щоб допомогти учням підготуватися до таких завдань, учитель надає певні рекомендації.

Методичні рекомендації

учителям щодо використання тестових технологій у процесі вивчення історії.

Використання тестових технологій здійснюється в три етапи:

- теоретична й практична підготовка вчителя та учнів до проведення тестування;
- організація тестування;
- аналіз і корекція результатів.

На першому етапі вчитель здійснює відбір або самостійно розробляє тестові завдання. Головними вимогами до них є відповідність меті навчання, високий ступінь валідності, багатоваріантність, побудова неправильних відповідей на основі типових помилок. Типологія тестів урахує особливості їхніх змісту та структури.

Другий етап включає в себе пояснення процедури, режиму, правил виконання тестових завдань, умов оформлення робіт, демонстрування алгоритмів виконання завдання, виконання тренувальних завдань. Для вчителя важливим є дотримання головної вимоги посуювання школярів в освоєнні тестових технологій – від простих завдань до складніших. Освоєння кожної нової форми тестових завдань слід починати з детального ознайомлення з інструкцією щодо їх виконання.

На третьому етапі здійснюється виявлення типових та індивідуальних помилок, що їх припустилися учні. Аналіз результатів проводиться в довільній, найбільш зручній і звичній для вчителя й школярів формі.

Учителєві варто пам'ятати, що на виконання завдань з вибором однієї правильної відповіді треба відводити орієнтовно одну хвилину, а кількох правильних відповідей або встановлення відповіді – півтори хвилини. Важливо привчати учнів виконувати завдання не лише правильно, але й швидко, щоб максимально наблизити їх до умов, у яких випускники працюватимуть під час зовнішнього оцінювання. На цьому етапі учителєві слід навчати учнів

алгоритмів виконання тестових завдань різних форм, аналізувати результати тестування, виявляти типові помилки й визначати шляхи їх усунення. Доцільно давати учневі конкретні інструкції, як виправити виявлені помилки.

Проектуючи тест, треба враховувати, що запропоновані завдання мають бути різноманітними за змістом і формою, що дасть змогу уникнути монотонності та забезпечити постійну й стійку мотивацію учнів до роботи. Не варто обмежуватися тільки завданнями закритої форми, доцільно пропонувати учням також і відкриті завдання, у яких вони самостійно мають записати повну відповідь на запитання. Учитель повинен пам'ятати, що основу завдання треба формулювати переважно у формі стверджувального речення, воно має бути максимально коротким, точним і однозначним, а варіанти відповідей доступними для розуміння школярами. Однією з рекомендацій, яка може підвищити якість навчання історії – добре організований зворотній зв'язок та об'єктивний контроль, які в свою чергу, залежать від майстерності вчителя і є основним потенціалом для формування стійких знань, умінь та навичок учнів.

Значну роль у формуванні систематизації знань, умінь, навичок учнів відіграє система роботи вчителя. Оскільки основними функціями контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів є такі: мотиваційна, діагностична, коригувальна, прогностична, навчально-перевірочна, розвивальна, виховна, від організації яких залежить їх ефективність, роль системи роботи вчителя – особлива. Зокрема, якісний контроль і оцінювання в процесі навчання школярів є одним із важливих засобів мотивації і стимулювання їх навчально-пізнавальної діяльності, тобто оцінка, у поєднанні з іншими мотивами навчання, сприяє розкриттю перспектив успіху дитини, створює і підтримує позитивний емоційний настрій, викликає бажання вчитися, сприяє формуванню адекватної самооцінки.

Важливого значення набуває при підготовці учнів до зовнішнього тестування зовнішній контроль з боку адміністрації закладу. Об'єктивність такого адміністративного контролю полягає у навчанні вчителя запобігати суб'єктивним і помилковим оцінним судженням, які не відображають реальних досягнень учнів, тому можуть в окремих випадках складати відповідну розбіжність в оцінюванні семестрових, річних оцінок, ДПА та ЗНО/НМТ.